

Ljubljana, 20.11.2024

Zadeva: Poziv k ukrepanju za pospešeno zmanjševanje toplogrednih plinov in implementacijo politik za razvoj in rabo nizkoogljičnih tehnologij

Spodaj navedena podjetja, institucije znanja in združenja predlagamo program sprememb v namen pospeševanja zasnove in uporabe nizkoogljičnih tehnologij, med katere štejemo med drugim tehnologije zajema in shranjevanja ogljika, vodikove tehnologije, tehnologije za proizvodnjo zelene energije ter tehnologije, ki spodbujajo večje kroženje materialov v uporabi. Predlogi so narejeni v skladu z usmeritvami Evropskega zelenega dogovora, Akcijskega načrta za krožno gospodarstvo, NZIA, NEPN-a, Slovenske industrijske strategije 2021-2030 in zasnovani s ciljem zagotavljanja obstoja, dolgoročne konkurenčnosti in okoljske sprejemljivosti slovenske industrije. Zbrane organizacije podajamo 10 predlogov, ki smo jih prepoznali kot nujne za čimprejšnjo implementacijo EU in nacionalnih okoljskih ciljev.

Cilj 1: Zagotoviti skladnost med strateškimi izhodišči EU za razogljičenje industrije, predstavljenimi v predlogu Evropske komisije z naslovom »A Green Deal Industrial Plan for the Net-Zero Age« in ključnimi nacionalnimi strateškimi dokumenti.

Predlog 1: Ukrepi glede dekarbonizacije industrije v obstoječih strateški dokumentih (NEPN, NZIA, Industrijski strategiji RS) na področjih industrijske, energetske, podnebne in inovacijske politike, se morajo začeti **čim prej izvajati**. (NEPN str. 39, NZIA: str. 6/točka 21; Slovenska industrijska strategija str. 40). V sodelovanju s stroko predlagamo, da se v letu 2025 začne priprava strategije za upravljanje z ogljikom in vodikove strategije.

Predlog 2: Potrebno je začeti s pripravo študij in drugih aktivnosti (npr. **ustanovitev medsektorske skupine, regulativni peskovnik, ogled dobre prakse**) za **izgradnjo vse potrebne infrastrukture za zajem, uporabo, transport CO₂** (potrebno infrastrukturo za transport velikih količin CO₂ z železnicami, ladjami, cevovodi). (NEPN str. 83/poglavje 2.4.3; NZIA: str. 8/točke 29, 30; str. 10/41; str. 11/47).

Predlog 3: V središče razogljčenja postaviti **krožno gospodarstvo** (uporabo odpadkov kot vir surovine in energije) in temu prilagoditi zakonodajo ZVO-3, ki bo to omogočala in spodbujala (v roku ne daljšem od šest mesecev). (NZIA str. 9/člen 37; str 34/ 2, točka 1, Strategija razvoja Slovenije do 2030; cilj 8, str. 38; Slovenska strategija trajnostne pametne specializacije S5; prioriteto področje Mreže za prehod v krožno gospodarstvo, str. 36).

Cilj 2: Spodbuditi razogljčenje industrije s pomočjo javnih virov financiranja in podpreti podjetja pri pridobivanju evropskih sredstev.

Predlog 4: Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe RS naj vključuje **ukrep za financiranje inovacij in investicij v nizkoogljčne tehnologije** (seznam v NZIA), ki bo dopuščal možnost sofinanciranja fiksnih (capex) in operativnih (opex) stroškov za pilotne/demonstracijske kot tudi industrijske »large-scale« projekte. Vlada naj pripravi mehanizme in ustrezne razpise iz tega in drugih relevantnih skladov za dolgoročne strateške programe, ki bodo financirali projekte od TRL 3-9. Razpisi za zajem, uporabo in skladiščenje CO2 morajo predlagati ustrezne indikatorje uspešnosti (npr. prihranek energije v primeru uporabe teh tehnologij ni mogoč). Ustrezen kriterij je eur/t CO2 zmanjšanih emisij. (NEPN str. 120, 160; NZIA: str 38/ Poglavje I, točka 2).

Predlog 5: Vlada RS naj določi ustrezne finančne mehanizme, s katerimi bo sofinancirala stroške neto-ničelnih projektov: npr. ogljične pogodbe za razliko (**Carbon Contracts for Difference**), **sofinanciranje opex-a** (CCUS tehnologij, proizvodnje vodika), sofinanciranje **capex-a**, **ustrezne davčne spodbude**. (NEPN str. 239)

Cilj 3: Zagotoviti ustrezni pravni in administrativni okvir za hitrejši razvoj in implementacijo nizkoogljčnih tehnologij.

Predlog 6: Slovenija naj **ratificira spremembo Londonskega protokola**, s katero se omogoči prevoz zajetega ogljika tudi po morju. Aktivno naj prouči morebitne druge zakonodajne ovire za delovanje sistema CCS znotraj Slovenije in v mednarodnem okolju in odstrani vse ovire za njihovo opravljanje. Slovenija naj **identificira strateške lokacije za skladiščenje CO2 v soseščini in poskrbi za zakonsko podlago, ki bo omogočala uporabo teh skladišč**. (NEPN str. 239).

Predlog 7: V skladu z NZIA in CRM aktom, je nujno čimprej **vzpostavitev enotne kontaktne točke** (princip »one stop shop«) za izdajo okoljskih in gradbenih dovoljenj, da se pospešijo, digitalizirajo in racionalizirajo postopki za pridobitev potrebnih odobritev in dovoljenj za umeščanje v prostor skupaj z namensko krepitvijo upravnih zmogljivosti za odpravo upravnih ozkih grl pri izdaji dovoljenj. (NZIA: str 6/točka 22, CRM akt: str 7/točka 28).

Cilj 4: Aktivna vključitev v prenovu evropskih strategij s ciljem pospeševanja razvoja nizkoogljičnih tehnologij v Sloveniji.

Predlog 8: Vlada RS naj si prizadeva v okviru TSI GD-REFORM za pridobitev nepovratnih sredstev za tehnično pomoč pri izvajanju zgoraj navedenih predlogov.

Predlog 9: Vlada RS naj se aktivno vključi v oblikovanje regionalne pobude s sosednjimi državami za pridobitev PCI (Projects of Common Interest) projektov za načrtovanje in vzpostavitev ustrezne infrastrukture, ki bo industriji omogočila skladnost z EU podnebnimi cilji. (NZIA: str 8/29, 30)

Predlog 10: Vlada naj postopoma uvede možnost shranjevanja CO₂ v Sloveniji, na podlagi predhodno opravljenih raziskav (potrebna je sprememba zakonodaje, ki trenutno onemogoča raziskovanje in shranjevanje CO₂ v Sloveniji; 6. člen ZRud-1 in XIII poglavje v predlogu novele Podnebne zakona; v skladu z NZIA str. 10/41). Vlada RS naj zavzame stališče, da mora biti dostop do ponorov CO₂ reguliran z namenom preprečevanja monopolov.

Predlogi so bili oblikovani v okviru priprave in na podlagi razprave na javnem posvetu Potenciali zajema, uporabe, transporta in skladiščenja CO₂ v Sloveniji, ki je potekal 20. 11. 2024 na Geološkem zavodu, v organizaciji SRIP – Krožno gospodarstvo, s katerim upravlja Štajerska gospodarska zbornica.

Predloge podpirajo:

1. SRIP – Krožno gospodarstvo
2. Petrol Geo d.o.o.
3. CO2laborate
4. Belinka Perkemija d.o.o.
5. IMP Promont d.o.o.
6. Alpacem Cement d. d.
7. Zavod za gradbeništvo Slovenije
8. Kemijski inštitut
9. Geološki zavod Slovenije
10. Acies Bio d.o.o.
11. SIJ d.d.
12. Termoelektrarna Šoštanj d.o.o.
13. Papirnica Vevče d.o.o.
14. InterCal Slovenija d.o.o.
15. Talum d.d.
16. Energetika Ljubljana d.o.o.
17. MM Količevo d.o.o.
18. Goričane, tovarna papirja Medvode, d.d.
19. Messer Slovenija d.o.o.
20. Gospodarska zbornica Slovenije